

EEN BETERE BIOTOOP BEGINT BIJ JEZELF

Tekst Jeroen Koorevaar
Foto Daniel Peereboom

Jeroen Koorevaar is werkzaam bij Adviesbureau E.C.O. Logisch (www.eco-logisch.com). Voor inventarisatie en monitoren van (beschermde) flora/fauna en advies over toepassing van Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet bij projecten op gebied van ruimtelijke ontwikkeling.

Heeft u ook een eenvoudig uit te voeren maatregel om de biotoop te verbeteren? Mail uw tip naar redactie@jagersvereniging.nl o.v.v. biotooptip en wellicht wordt uw tip in een volgende editie vermeld. U ontvangt dan een zaadmengsel met inheemse soorten voor de aanleg van een stukje bloemrijk grasland of akkerrand.

Het agrarisch cultuurlandschap verliest door schaalvergroting steeds meer kleine elementen. Ruigten, struiken, heggen, wildakkers en faunaranden bieden dekking en voedsel voor het wild en vele andere diersoorten. In overleg met de grondgebruiker kan vaak met een kleine ingreep het landschap aantrekkelijker worden gemaakt voor de fauna. Ecoloog Jeroen Koorevaar geeft praktische tips.

Wat ga ik doen?

Regelmatig is het in het nieuws dat dieren te water zijn geraakt en door beschoeiing of steile oevers niet meer zelfstandig op het land kunnen komen. Bij reddingsacties gaat het vaak om de grotere dieren als reeën. De kleinere soorten komen niet in beeld. Om dieren hierbij te helpen, kunnen fauna-uittredingsplaatsen worden gerealiseerd. Dit helpt bovendien om de barrièrewerking van grote wateren deels op te heffen, waardoor genetische uitwisseling tussen deelpopulaties mogelijk is.

Voor welke soorten?

Fauna-uittredingsplaatsen zijn nuttig voor vrijwel alle lopende zoogdieren. Niet alleen de soorten die in *Hart van Nederland* te zien zijn, zoals het ree, maar ook kleinere soorten die regelmatig te water raken, zoals het haas, de egel en de mol. Bovendien kunnen watervogels als de wilde eend en de knobbelzwaan er gebruik van maken om met hun kuikens aan land te gaan om te rusten en worden amfibieën in staat gesteld beschoeide wateren te verlaten.

Waar?

Grotere wateren als vaarten en kanalen, maar ook kleinere sloten met steile oevers of beschoeiing komen in aanmerking voor het aanbrengen van fauna-uittredingsplaatsen. Dieren zullen langs de oever op zoek gaan naar een plek om uit het water te kunnen komen. Het is daarom verstandig oevers van meerdere uittredingsplaatsen te voorzien, bijvoorbeeld om de 100 meter. Liefst is er ook wat ruigte of struweel aanwezig, zodat vermoeide dieren in de dekking op kracht kunnen komen voor ze hun weg vervolgen. Denk er bij grotere soorten ook aan dat de uittredingsplaatsen niet direct naast een drukke weg worden geplaatst, omwille van de verkeersveiligheid en de overlevingskans van de dieren.

Wanneer?

Fauna-uittredingsplaatsen kunnen het gehele jaar worden aangelegd. Houd hierbij echter wel rekening met de eventuele aanwezigheid van broedende vogels. Ook is het raadzaam om na te gaan of het waterpeil wellicht hoger is op het moment dat de fauna-uittredingsplaats wordt aangelegd dan op andere tijden in het jaar. Dit kan gevolgen hebben voor de effectiviteit ervan.

Grote wateren

Voor grotere wateren zal het noodzakelijk zijn in overleg te treden met Rijkswaterstaat of het Waterschap. Het kunnen aantonen van de noodzaak om fauna-uittredingsplaatsen aan te leggen, kan dan van belang zijn. Uw waarnemingen van dieren in nood goed archiveren kan hierbij helpen.

Hoe ga ik te werk?

Voor kleinere beschoeide wateren kan worden volstaan met het aanbrengen van loopplankjes. Deze worden onder een hoek van 45 graden of flauwer in het verlengde van de watergang tegen de beschoeiing geplaatst. Door in beide richtingen van de watergang een loopplankje van 15-20 cm breed aan te brengen, wordt voorkomen dat zoekende dieren erom heen zwemmen. Deze methode is in het bijzonder geschikt voor kleinere diersoorten. Zorg er voor dat het loopplankje dieper in het water ligt dan het laagste waterpeil, zodat deze bij een lage waterstand zijn effectiviteit niet verliest.

Voor grotere wateren kan er, in overleg met de beheerder, voor worden gekozen een deel van de beschoeiing te verwijderen en op de betreffende locatie een natuurvriendelijke oever aan te leggen. Ook hier geldt dat het laagste punt van de oever lager moet zijn dan het laagste waterpeil. Wanneer dit niet mogelijk is, kan er ook hier voor worden gekozen een voorziening in de watergang aan te brengen. Dit is vergelijkbaar met het loopplankje voor de kleinere wateren, maar zal groter moeten zijn, wanneer de doelsoorten groter zijn. Om ervoor te zorgen dat hoefdieren niet uitglijden op de natte planken, is het aanbrengen van dwarslatten hier noodzakelijk.